

Är det 1, X eller 2 som är rätt?

Det är lite klurigt att veta svaren. Men om du tittar i utställningen, och läser texterna på väggarna, så tror jag du kan hitta svaren. Ta hjälp av varandra om det är svårt! Ringa in det svar du tror är rätt.

På medeltiden tillverkade bergsmännen i norra Västmanland så mycket järn de kunde i stora masugnar som låg långt ute i skogarna i norra Västmanland. I utställningen kan du se en bit av en stor masugn. Järnet smiddes till fina osmundar som kördes till Västerås, Köping eller Arboga för att säljas. Men vilken årstid var det bäst att transportera osmundarna?

1 Vinter

X Höst

2 Vår

Människor i alla tider har behövt kissa och bajsa. Det fanns inga toaletter som gick att spola på medeltiden eller toalettpapper som du använder. Hur gjorde många människor på medeltiden när de skulle "gå på toa" och vad torkade de sig med?

1 De gick till särskilda toalettus och torkade sig med pappersblad från böcker

X De satte upp en stång vid en dynghög- en stadig pinne som gick att sitta på och torkade sig med mossor och pinnar från skogen

2 De tillverkade toalettstolar av trä och torkade sig med tyg från gamla slitna kläder

?

Det behövdes massor med kol för att elda i de stora masugnarna. Kolen såg ungefär ut som grillkol som vi använder när vi grillar idag. Vad är kol egentligen gjort av och var fick bergsmännen tag på all kol under medeltiden?

- 1** Kol är gjort av koltrastar som de köpte i handelsbodar
- X** Kol är gjort av träd som de gjorde kol av i kolmilor
- 2** Kol är gjort av koldioxid som de hämtade från stora förråd i Kolbäck

?

Under medeltiden fanns inga matbutiker där folk kunde köpa sin mat. Människorna fick odla, fiska, jaga eller föda upp husdjur för att få mat att äta. I städerna fanns några handelsbodar där folk kunde köpa en del mat, men det mesta fick de också fixa själva. De hade mark att odla på och djur som de kunde slakta. Vad var vanlig mat för folk i Västmanland under medeltiden?

- 1** Hamburgare, makaroner och kex
- X** Paj, tomater och potatis
- 2** Gröt, välling och fisk

Salt var en viktig importvara som kom med båtar i stora tunnor från andra länder till städernas hamnar för att säljas till alla människor. Varför var salt så viktigt på medeltiden?

1 De behövde salt för att lägga ut på vägarna när det var halt

X De tvättade sig med salt eftersom de inte hade någon tvål

2 De använde saltet för att salta in kött och fisk så det skulle hålla sig bättre

Under medeltiden byggdes de första städerna i Sverige. De flesta människor bodde på landet och var bönder, men några flyttade till de små, nya städerna och blev hantverkare eller handelsmän. Det fanns också präster, munkar, soldater, pigor, drängar och en massa barn i städerna. Vilka var de tre första städer som bildades i vårt län Västmanland?

1 Arboga, Köping och Västerås

X Arboga, Sala och Fagersta

2 Västerås, Norberg och Surahammar

västmanlands läns
MUSEUM

- en del av Region Västmanland

?

Både på böndernas gårdar på landet och i städerna hade familjerna många hus som användes till olika saker. De hade till exempel olika hus för att bo i och hus att göra sitt hantverk i. I städerna fanns också hus som var till för alla som till exempel badhus och rådstuga. Men vad använde de fähus till?

1 Ett hus där man förvarar sina färger

X Ett hus där man låser in brottslingar

2 Ett hus för kor och grisar

?

Precis som vi tyckte folk på medeltiden om att sjunga, dansa och spela musik. Eftersom det fanns många helgon att fira fanns det ganska ofta anledning att ställa till fest. Kanske dök det upp en gycklare på stadens torg en sådan festdag. Han kunde kanske både göra konster, jonglera och sjunga och spela någon tjugsig ballad om modiga riddare. Vilka instrument var vanliga på medeltiden?

1 Piano och trummor

X Trumpet och gitarr

2 Mungiga och flöjt

?

Alla människor i Sverige var katoliker och gick i kyrkan på mässor och gudstjänster på medeltiden. Kyrkan var en fantastisk plats att besöka för medeltidsmänniskorna som var vana vid sina låga, små trähus.

Kyrkan var byggd av sten. Det var högt i tak och på väggarna fanns färggranna målningar både på väggar och tak. Där fanns också flera träskulpturer som också var målade, kanske till och med i guld. I en av montrarna finns en skulptur av ett känt kvinnligt helgon som håller ett barn. Vad heter hon?

1 Maria

☒ Sofia

2 Birgitta

?

På 1970-talet hittade arkeologer en stor skatt med pengar, små mynt av silver på Bondtorget i Västerås. Skatten var troligen från 1500-talet och låg gömd inne i en vägg i ett hus.

Skatten innehöll 16 232 mynt. Men hur mycket vägde skatten? Lyft på säcken som finns vid platsen där vi berättar om silverskatten. Hur mycket tror du att silverskatten vägde?

1 150 kg

☒ 18 kg

2 2,5 kg

västmanlands läns
MUSEUM

– en del av Region Västmanland

Medeltiden tog slut när Gustav Vasa blev kung i Sverige. Men innan han blev vald till kung gjorde han uppror mot den som var kung innan honom.

Han hette Kristian II och är mest känd för att han mördade en massa svenska adelsmän vid Stockholms blodbad. Gustav Eriksson Vasa var i Västerås 1521 för att slåss mot soldaterna på slottet i det som kallas slaget i Västerås.

Men vilket land kom soldaterna och kung Kristian II ifrån?

1 Tyskland

X Danmark

2 Finland

